

ЗА ПОЛЗАТА ОТ ПИСАНЕТО

Една руска поговорка казва: "Щом не си се задържал за гривата, за опашката хич няма да се задържиш". Смяя да твърдя, че екипът на Фондация "Град и култура" вече трета година опитва да се задържи за гривата. Конкурсът за есе стана на три години, а с една година повече е самият проект "Гражданска култура", под чиято шапка се организира и конкурсът за пишещи ученици. Не е лесно в днешно време, а и никога вероятно не е било, да бъдат изработвани актуални идеи за културата на съвременния свят чрез писане. Твърде голяма смелост представлява писането на ученици на възраст между 16 и 19 години, които посвещават свободното си време на разсъждение за властта, успеха и достойния начин на живот. Това изработване на концепции пред очите и ума на всички нас е изключително значимо, защото напрегнато сочи най-важното от политическия разговор на общността. Учениците не просто искат да бъдат прочетени, те настояват всички ние да вземем нови решения за живота си, да се съобразим с тях, защото само така се съобразяваме и със себе си. Качеството на написаните текстове ни задължава да ги публикуваме.

Цялостната дейност по проект "Университет за гражданска култура" е обединена около създаването на отворен процес за отглеждане на гражданско съзнание и инициативност. Групи от ученици посещават шест обществени институции в Дни на Открити врати и работят в тях по време на Летен стаж. Конкурсът за есе е закономерна част от кръга на дейности по проекта. В еднаква степен учениците се обучават в публичните администрации, работят в сектора на гражданските услуги и накрая пишат есета за своя опит. Конкурсът за есе е посветен на Деня на българската конституция – 16 април. Неговата цел е да поощри младите хора от Варна да изразяват и активират гражданската си позиция.

На 27 март 2004 година 144 участници от 12 варненски училища писаха по темата: "Когато тръгнеш да изкачваш стълбата на успеха, не бъди несправедлив с другите, защото може да ги срещнеш навръщане." Текстовете на учениците представят многозначността на понятието "успех". От своя страна, неуспехът мъдро се определя като начало на познанието.

Във втората част на Сборника публикуваме друг тип мисловен продукт – победителите от конкурса заедно с членовете на средношколския клуб "Философия" дебатират върху основни екзистенциални и етически проблеми. Документирането на писменото и устното общуване носят двойна полза за читателите на този Сборник. Есетата на младите са едновременно остри и благи, жестоки и добронамерени. Те искат отговорност за собствения си живот, като очакват от нас да поемем своята.

Десислава Неделчева

МЛАДИТЕ – АВТОРИ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПРОМЯНА

СЪДЪРЖАНИЕ

КОГАТО ТРЪГНЕШ ДА ИЗКАЧВАШ
СТЪЛБАТА НА УСПЕХА, НЕ БЪДИ
НЕСПРАВЕДЛИВ С ДРУГИТЕ, ЗАЩОТО
МОЖЕ ДА ГИ СРЕЩНЕШ НАВРЪЩАНЕ

11 есета за успеха, справедливостта и бъдещето

Лили Радоева	3
Яна Александрова	5
Силвия Петева	8
Цветелина Манова	10
Мирослав Иванов	12
Димитрина Узунова	15
Ивелина Михайлова	17
Даниела Станкова	20
Мария Попстефанова	23
Зорница Костова	24
Магдалена Георгиева	25

ДВЕТЕ ЛИЦА НА УСПЕХА	27
----------------------------	----

Дискусия в средношколски клуб "Философия"

РЕЗЮМЕТА НА АНГЛИЙСКИ ЕЗИК	31
----------------------------------	----

Координатор **Павел Павлов**

Превод **Красимира Кутина**

Редактор **Десислава Неделчева**

Корица **Сталкер Холдинг**

Фотограф **Ернесто Файон**

Предпечат и печат **Славена**

За илюстрация на корицата е използвана

гравюра на сърво **Dragon** (1952) на **Мориц Ешер**

Фондация **"Град и култура"** – Варна 2004

КОГАТО ТРЪГНЕШ ДА ИЗКАЧВАШ СТЪЛБАТА НА УСПЕХА, НЕ БЪДИ НЕСПРАВЕДЛИВ С ДРУГИТЕ, ЗАЩОТО МОЖЕ ДА ГИ СРЕЩНЕШ НАВРЪЩАНЕ

Лили Рагоева

15 г., Първа езикова гимназия

ПЪРВА НАГРАДА

Всеки ден вървя по една и съща улица. Срецам едни и същи хора, с едни и същи лица. Всеки един ден от моя живот. Ето защо мога спокойно да кажа, че тази улица и тези хора са моя живот. Аз съм на петнадесет години и имам хиляди мечти, идеи и възможности пред себе си. Искам да успея, искам да бъда щастлива. Имам хиляди въпроси, варианти и пътища. И една улица, и едни и същи хора. Живея в свят, където човек се бори всеки ден с всички сили дори за най-малкото. Иначе просто няма шанс. И аз съм напълно готова да се боря. Или поне така мисля...

Чувала съм, че животът е движение - движение в една или друга посока. Или успяваш, или губиш, или си силен, или слаб - законът на джунглата. Ужасена съм от тази прекалено крайна истина, но мисля, че тя е напълно реална. Жестоките ѝ корени отдавна са се впили в разкъсаните от кашлица гърди на просещата старица или в тъжните тъмни очи на малкото сираче. Агония или обреченост - няма значение.

Аз трябва да успея. Алтернативите ме ужасяват. Не искам след петнадесет години да седя на някой стар дървен стол, да гледам албумите с щастливи черно-бели снимки и да казвам: "Това беше моят живот". Искам да усещам живота си не по отминалите години, а по собственото си удовлетворение от този живот. Искам успех, но искам и приятели. Може би една неосъществима мечта. Наистина ли е така? Винаги съм била убеждавана, че за да постигнеш нещо, трябва да си безскрупулен лъжец и измамник - на кратко престъпник. Трябва да си мил и добър с хората, само докато са ти удобни и после - "Край! Вече не те познавам!" Може би наистина това е най-сигурния начин да стигнеш до успеха, но и най-сигурния начин да обезсмислиш този успех. Защото, когато си сам, нищо друго няма значение - нито успеха, нито парите, нито хубавата кола. Може би нямам достатъчно опит, за да го кажа с такава категоричност, но с риск да прозвучи смешно и наивно, твърдя, че не тези неща са най-ценното в нашия живот. Едно от най-ценните, но в никакъв случай най-ценното. В този ред на мисли се сецам за едно стихотворение, което някога някъде бях чула. Не мога да го цитирам, но в него ставаше въпрос за едно дърво, порастнало на най-високия връх на една

планина. То било най-близо до небето и всяка вечер се къпело в звездната светлина, но през деня било разяждано от студ, вятър и жажда. Но най-много от всичко му тежало, че било единствено и нямало с кого да сподели своята мъка. Мисля, че няма нищо по-показателно за мястото на човешките ценности в живота. За да постигнеш едно, трябва да пожертваш друго. За съжаление, понякога собствената си съвест. И това важи за всяка една сфера от нашия, изпълнен с предразсъдъци, свят. Дори и в приятелството е така. Каква е ползата да бъдеш харесван и да имаш стотици познати, ако ще се разминаваш по коридорите със старите си приятели така, сякаш не ги познаваш. Може днес да си на върха, а утре да си забравен от всички. Съдбата често си прави такива шеги. Тогава какъв е смисълът на всичките години труд, на хилядите идеи и мечти. Каква е ползата, когато останеш сам. Ето защо трябва да уважаваеш другите по пътя си към успеха. Това не е морализаторстване, а просто логично представяне на смисъла на самия успех. Справедливото отношение към един човек води до уважение; взаимното уважение до приятелство, а приятелството - до още един номер в бележника, на когото можеш да позвъниш, за да се похвалиш с новото си постижение или за да помолиш за топла супа, когато си болен... Човешкият живот не е само еднопосочно движение. Той по-скоро прилича на една хълмиста местност с всичките ѝ върхове и долини. И аз не искам да вървя сама през тази местност. Ако ще е така, предпочитам да се откажа още сега, защото нито амбициите ми, нито идеите ми ще струват нещо пред приятелски протезнатата ръка, помагача ми да се изправя след поредната битка, за да продължа моя път. А когато усетя, че вече нямам сили, то ще има човек, който да седне до мен и на чието рамо ще поплача - за всичко вече постигнато и за всичко, което никога няма да постигна. И този човек ще стане и ще се бори със също толкова голяма решителност, и ще уважава другите, и ще разбере смисъла на цялата тази борба. Отдавна съм се отказала от идеята да правя света по-добър, но мисля, че едно полезно средство за това е именно да бъдеш справедлив с другите и в най-добрите, и в най-лошите си моменти. До какво би могъл да доведе един живот, изживян в съзвучие с тази идея? Честно казано, досега не съм виждала примери, но със сигурност - до нищо лошо. И знаете ли кое е най-тъжното? Една такава житейска философия не ни струва абсолютно нищо - нито повече сили, нито повече време. Далеч съм от мисълта, че човек винаги трябва да бъде добър с всички и да бъде обичан от всички. Тогава животът ни би бил скучен. Човек просто трябва да се опита да бъде малко по-обективен с другите и не, заслепен от собствените си интереси, да търси само своята полза. В противен случай и без това монотонното ни и безжизнено ежедневие би се превърнало в черно-бяла скица, направена от зъл художник.

Достатъчно сме отчуждени вече... Не го ли е казал прекалено точно Алеко Константинов в "До Чикаго и назад". Докъде можем да стигнем, защо не спрем и не се огледаме, защо поне за пет минути не преценим живота си и не направим кратка равностметка?

Не знам дали след десет години ще съм забравила тези си думи, но се надявам да не съм. Надявам се да не съм дотолкова позълната от неосъ-

ществените амбиции на едно друго поколение, че да забравя коя съм, накъде съм тръгнала и откъде идвам. Надявам се все още да помня онази улица и онези хора. И те все още да ми кимат приветливо, когато ме видят... Може би искам прекалено много...?

Яна Александрова

17 г., Трета ПМГ "Акад. Методи Попов"

ВТОРА НАГРАДА

Всички хора от всички краища на света, от всички раси, религии и възрасти, независимо от тяхната сексуалност и здравен статус, имат право на щастие. Това право е единственото нещо, което наистина обединява цялото човечество. Защото хората не са равни. Някои са по-смели, по-умни или по-красиви от други и няма смисъл да се преструваме, че това не е така. Така е отредила Природата и така трябва да бъде. Ако всички сме еднакво интелигентни, не само тази планета, но и цялата галактика няма да ни е достатъчна. Лидерите имат нужда от допълнително пространство. Те взимат това пространство от обикновените хора, които не се нуждаят от него.

За да има живот, трябва да има равновесие, а не може да има равновесие, ако всички стоим от едната страна на везната.

Не, ние не сме равни, но сме еднакво важни. Заедно поддържаме баланса както в света, така и в собствената си вътрешна вселена. Ако в тази вътрешна вселена трябва да изберем графика, която да описва живота ни, това ще бъде графиката на едно хармонично трептене. Важна е гумата "хармонично". Графиката се издига и спуска непрестанно. Когато си на върха, всичко е прекрасно, но какво се случва, когато започнеш да се спускаш надолу?

А това няма как да не се случи.

Историята показва, че по пътя си към успеха, много хора забравят откъде всъщност са тръгнали. Стават несправедливи към тези, които все още не са открили своя път и може би никога няма да го намерят.

Да си несправедлив означава да не зачиташ чуждото право на щастие, да забравиш колко важен и незаменим е всеки от нас. А не трябва да правиш това, защото това толкова важно равновесие е твърде крехко и утрешният ден винаги е несигурен. От тези, които си пренебрегвал, може да зависи всичко. Дори твоят живот. Дори съдбата на целия свят. Когато везните се наклонят, не се знае кой ще може отново да ги изравни. Рано или късно всеки от нас по някакъв начин спасява света. Никои човек не е непотребен. Успехът и главната роля в театъра на живота са отредени всекиму. Дори тези, които често грешат, дори глупците, дори престъпниците заслужават справедливост и зачитане от тези, които са над тях. Нека си послужи с едно свое стихотворение.

Ти, Непотребното човече,
живееш в непотребен свят.
Ненужен си и само пречиш,
грешаш, а няма връщане назад.

На всеки, който те познава
донесъл си беди безброй
и няма приказка такава,
в която ти да си герой.

И всеки път си обещаваши
да не повтаряш стари грешки,
ала отново се проваляш
и всички гледат те с насмешка.

Приятелите си предаваш,
на враговете ставаш роб
и без дори да се съмняваш,
че сам копаяш своя гроб.

И пак се давиш в океана.
Да си плувец, ала не си.
А острови наблизо няма
и няма кой да те спаси.

Подават ти ръце лъжливи,
ако се хванеш ще сгрешаш,
ала вълните те заливат
и...Ето, вече се държиш.

А утре, знам, ще съжаляваш,
че си се хванал за ръката,
която, щом ѝ се оставиш,
пак ще те бутне във водата.

А ти не си нарочно лош.
Навярно не е в теб вината,
че си с късмета си на нож
и с теб играе си съдбата.
И ти мечтаеш да си важен,
на някого необходим.
Мечтаеш някой да ти каже,
че в нещо си непобедим.

Да върнеш времето назад
и грешките си да поправиш.
Да бъдеш Някой в този свят
и миналото да забравиш.

Но знаеш, сам си си виновен.
С решения погрешно взети
животът ти е тъй отровен
и дните ти са тъй проклети.

И всеки миг е незаслужен!
И сякаш време не остана!
И чувстваш се така ненужен!
Ала нали ненужни хора няма?

Природата случаен цвят
да сътвори не знае
и щом си тук
на този свят
от тебе се нуждае.

И щом Доброто се превърне
в Зло, ти ще го победиш.
Светът ни щом се преобърне,
тогава ти ще го спасиш.

Щом искрено си съжалявал
и толкова си преживял,
ти все пак нещо си оставил,
ти нещо на света си дал.

Ти, Непотребното човече,
щом вече стигнал си дотук,
ще стигнеш много по-далече,
отколкото би стигнал друг.

Вярвам, че наистина е така. Заради правото на щастие, което ни свързва, заради хармонията на света, заради важното място, което всеки от нас заема в него, трябва да сме справедливи винаги и към всички. Така ще можем един ден да разчитаме на тяхната справедливост.

Ние, хората, сме единствените същества на тази планета, които познават чувството за справедливост и това не е случайно. Природата ни е дала власт над самата нея. А колкото повече власт имаш, толкова по-голяма нужда имаш от чувство за справедливост. В противен случай рушиш. А могъществото никога не е вечно. Затова трябва да се отнасяме с нужното уважение и към други-

те хора, и към самата Природа и всички нейни творения. Новото, до което сме достигнали, в еволюцията си също може да се нарече "успех". Нека не забравяме колко необходими са ни всички, които се намират под нас на стълбата на успеха. Ако винаги помним това, ще можем да разчитаме, че някой ден, когато самите ние пропаднем в бездната, те ще ни подадат ръка, за да можем отново да започнем да се изкачваме. И ако, помагайки си, зачитайки се едни други, макар да сме толкова различни, всеки от нас достигне до върха на своята собствена стълба, това ще е началото на един истински щастлив свят.

Дали това е възможно? Не знам. Но за себе си знам, че съм длъжна да опитам. Да бъде справедлива независимо от цената. Защото стремежът към справедливост ни прави хора.

Един истински щастлив свят...

Силвия Петева

19 г., ГПЧЕ "Йоан Екзарх"

ВТОРА НАГРАДА

Скъпи приятелю,

Благодаря за писмото ти, но това, което ми пишеш, ме натъжава ужасно много. Ти, скъпи приятелю, който досега винаги си бил честен и справедлив, въпреки несгодите в живота, искаш да потърпеш моралните си ценности в името на материалното облагодетелстване. Знам, приятелю, че имаш богра съвест и затова търсиш от мен съвет. Аз не мога да направя избора вместо теб, но ще ти изложа моята гледна точка. Ще ти начертая двата пътя, но от теб зависи по кой ще поемеш, дали ще склучиш договор с дявола за тъмни сделки, или ще запазиш ангелската си гуша.

Първо искам да ти разкажа една история за един човек, познал и възхода и падението.

Той беше от едно бедно, провинциално градче. Добър, с остър ум, находчив, но беден. Един ден му закипя и реши да промени положението си. Отиде в големия град и склучи тъмна сделка с Луцифер. Включи се в една банда, вилнееше, крадеше, продаваше дрога, безчинстваше. Доброто в душата му отстъпи място на лошото и той ходеше като в несвяст. Обърна гръб на всичките си стари познати, които искаха да му помогнат. Но така, както беше на "върха" с несправедливо натрупани богатства и неограничени възможности, изведнъж се сгромоляса като скала в бездънно море. Другите от бандата не го подкрепяха вече, защото издигнал се до главатар, той се чувстваше самодостатъчен и ги потискаше и търпеше. Пропаля богатството си бързо по скъпи заведения и луксозни удоволствия, сам се пристрасти към дрогата и в крайна сметка остана сам на улицата. Прибраха го от полицията. В пълната си дезграцията той не помощ, а обърнат гръб видя от хората, които той нарани, унижи и пренебрегна. Искрено разкаяние бе това, което го спаси. Отиде в манастир, където му помогнаха да започне новото си изкачване по "стълбата на успеха" начисто. Той заживя спрямо моралния си кодекс, който природно му диференцираше любов, вяра в Бога и доброта. Негов пътеводител бяха думите: "Когато тръгнеш да изкачваш стълбата на успеха,

не бъди несправедлив с другите, защото можеш да ги срещнеш навръщане. "Този човек отново достигна върха, но достойно, с честен труд и уважение към ближните и дълго време не слезе.

Скъпи приятелю, ти сам извлечи поука за себе си, а аз ще ти кажа как разбирам нещата.

Приятелю, животът сам по себе си като естествено правило гласи: "борба" и се определя с многопластовост и подредба на всички живи същества в йерархия. Той, изтъкан от цели и идеали, които ние, хората, преследваме, се превръща в коварно предизвикателство за нашата личност. Стремештото ни към успех води през път от цветя и тръни; обсиран е с множество премеждия, срещи с други "пътници", сблъсъци на интереси. А ние, устремени по стълбичката към властта, богатството, величието, неограничените възможности, понякога изпадаме в самозабрава, несвѣст. Затворени в еготиичното си егo се превръщаме в саможиви зверове, готови да разкъсат всеки, изпречил се на пътя им.

Според мен, "стълбата на успеха" е като "изкачване" и "слизване" в социалната йерархия и е под знака на житейската борба. По пътя нагоре няма място за много, а върхът е само за един. Оказва се, че в тази непрекъсната надпревара кой да бъде първи и да се задържи най-горе, човек може да загуби у себе си - човешината, човешката си същност. Но струва ли си да продаваме душата си, за да сме на върха за кратко? Да, само за кратко... Защото хората идват и си отиват, качват се едни, слизат други...

Когато вървиш нагоре, виждаш целта си – върха – красив, бленуван, жадуван; знаеш, че той е там и ако направиш всичко по силите си, ще го достигнеш. Животът ти е осмислен, има за какво да се бориш. Тук възниква въпросът, дали ще бъдеш рицар, тоест воин с достойнство и чест, или прост шут, преобладаващ в рицарски доспехи. Това е морален избор, който всеки трябва да направи преди да пристъпи към първото стъпало и не бива да се забравя, че един човек можеш да срещнеш не само веднъж по пътя си.

Да тръгнеш от дъното и да стигнеш върха е огромен успех. Ако си се качвал с много мъки, бавно, но достойно и справедливо спрямо себе си и останалите, успехът ще е траен и сладък. Ти си го заплатил с честен труд и си спечелил не врагове, а приятели. Пътят ти навръщане ще бъде лек, защото ще срещнеш хора, които няма да те оставят да паднеш на дъното. В крайна сметка, така се случи и с героя от историята, която ти разказах. Сега той е зрял мъж, който с горчивина си спомня първия "възход" и страшното падение, но с блаженство говори за втория път, когато беше на върха. Той често казва така: "Ако си се катерил с измама, с малко вложени сили, образно казано, на гърба на друг и си бил несправедлив към себе си и към останалите, то успехът ти ще бъде кратък и горчив. Нямах приятели, а само врагове. Този, който те носи на гърба си, заслужава повече от теб да бъде на върха и така ще стане. Ще владее, защото се е трудил, защото го подкрепят приятели, защото ти е направил добро. А започнеш ли да слизаш надолу... Нямах цел пред очите, а само черна, бездънна пропаст. Ще срещнеш същите тези хора, които видях на изкачване. Ще почукаш отново на тяхната врата, но тя ще бъде залостена за теб. Ти се

отнесе несправедливо към тях, заслепен от блясъка на парите, а "каквото посещеш, това ще пожънеш." Надолу няма да има приятелска ръка да те хване преди отново да стигнеш дъното. От мен го помни: "Отнасяй се към другите, както ти искаш да се отнасят с теб и бъди справедлив към тях и към себе си!".

Скъпи приятелю, този мъдър човек, врял и кипял в живота, видял и добро, и зло, бил и с дявола, и с Бога, ни даде още един добър урок за житейската нагласа. Затова ти разказах неговата история и ти изложих моята гледна точка. Приеми нашето единно мнение като най-искрен съвет и направи най-добрия избор за себе си. Твоят живот е в ръцете ти, твоеето Аз - също. От теб зависи по кой път ще поемеш, но знай, че моята приятелска ръка винаги ще бъде тук, за да те хване преди да стигнеш дъното. Надявам се, че с това писмо успях да ти дам най-добрия съвет... Очаквам твоя отговор с огромно нетърпение и напрежение да разбера твоеето морално решение.

Твой приятел и в добро, и в зло
по "стълбата на успеха".

Р. С. Аз, скъпи приятелю, избрах за себе си да бъда рицар, а не шут в рицарски доспехи в борбата към успеха!

Цветелина Манова

19 г., Четвърта езикова гимназия "Фр. Жолио- Кюри"

ТРЕТА НАГРАДА

За да седна аз в автобуса, някой ще трябва да стане. За да се усмихна аз, някой друг неминуемо ще заплаче...Тогава какъв смисъл има да сядам? И каква полза да се усмихвам. . ?

Постигането на успех в професионален, личностен или какъвто и да е друг план, е основен стремеж на всеки един човек. Именно той ни води, бавно, но сигурно, ден след ден, по прашната и очукана стълбица на живота, която започва с първото стъпало, наречено Абсолютната нищожност и завършва с последното - Абсолютното съвършенство.

Независимо дали това ни харесва или не, светът, в който живеем, е устроен на базата на жестока и неумолима йерархия. В този смисъл, победата на отделния човек неминуемо се оказва загуба за друг, имащ не по-малко право да успее, да реализира себе си, да бъде щастлив. Тогава дали пък именно този нелицеприятен факт не обезсмисля вечния човешки устрем към индивидуална победа?

"Препятствията са онези страховити неща, които виждаме, когато отклоним поглед от целта си" – беше писал някой. Ако приемем, че целта, която сме си поставили, е успехът, то препятствията, които ни пречат да я постигнем, непременно ще се окажат останалите хора. Защото, в стремежа си да изкачи прословутата стълба към успеха, всеки от нас неизбежно прави грешката да събаря другите, които волно или неволно са се оказали на пътя му. Вперили непреклонно поглед в целта си, успяващите и вече успелите рядко се решават да се обърнат назад. Защото по-доброто

е винаги още непостигнатото. Осъществените мечти и постигнатите успехи са вече реални факти. А фактите никога нямат онзи чуден чар и неустойима привлекателност, характерни за неосъществените още желания.

Тъжно е да си щастлив, защото това те прави сляп за нещастията на останалите. Заслепена от собственото си егоцентрично желание за индивидуална победа, личността често пропуска да забележи, че подхожда нехуманно и агресивно към личността на другите. Меките, отстъпчивите, неагресивните са премазвани под натиска на останалите - грубите, борбените, немилостивите. Оправдаваме се, че естественият подбор налага победа на силните над слабите. Но каква слабост има в добротата и каква сила в агресията, която проявяваме? Не е ли именно способността ни да обичаме ближния, да помагаме и прощаваме това, което ни превръща в духовни същества, а не в озверяла от себични желания плът. . ?

"Не съдете, за да не бъдете съдени!" - повелява Христос - най-красноречивият пример за Абсолютно съвършенство, приело плътски очертания, което познава човешката история. Християнството проповядва любов към ближния, милосърдие, доброта. Учи своите последователи да умеят да прощават чуждите грешки, да не ламтят за богатство и слава, а да се стремят към любов, състрадание и душевен мир, да обичат еднакво както приятелите, така и враговете си. Защото "Бог е любов. И онзи, що пребъдва в любовта, пребъдва в Него. "

Ако Бог е съвършен, а любовта представлява Създателя на земята, то значи за хората омразата, гневът и въздигането в култ на собствените цели и стремежи за сметка на чуждите, в никакъв случай не може да се нарече Верния път към съвършенството. Затова и успехът, станал достояние на отделния Аз, не е реален. Той е просто субективно понятие, нещо "мое", "твое" или "ваше", само не и "наше общо". А за един свят, който се стреми към постигане на съвършенство, всичко субективно е неистинско.

Мечтите, копнежите и желанията на личността се размиват и изгубват в потока от личности, които я заобикалят. Единицата е глъбна да пожертва себе си в името на единството. Защото, сам по себе си, всеки човек е нищо. Истинската сила, истинската победа е възможна само чрез сливането /но не обезличаващото такова/ на индивидуалното с колективното, за да бъде постигната обща цел и общ успех.

Аз или другите? - вечният въпрос. Едно нищо или множество не-неща. А всъщност единствено сливането между нищото и неговия еквивалент в множествено число е способно да провокира възникването на Нещо. Хората ще се превърнат в неща само тогава, когато осъзнаят своята индивидуална нищожност и своето колективно съвършенство. Когато приемат мисълта, че личностният успех е безполезен и ненужен, поради факта, че във всеки един миг той може неочаквано да се обърне към нас и да ни се изплези в лицето. Никога не можем да знаем със сигурност кога стъпалото под нас ще ни предаде и ще се чули под краката ни, оставяйки ни да се търкулнем по стълбичката на успеха. И тогава, тръгвайки отново нагоре, онези, които сме събаряли преди, едва ли ще се обърнат да ни подадат ръка. Тогава защо ни е сила, защо ни

са успехи, защо ни е борба, щом те винаги могат да ни бъдат отнети, само за миг, заради едно единствено подгало се стъпало?

Истината е, че понятията "успех" и "справедливост към останалите" просто не могат да бъдат съчетани. Успехът носи у себе си смисъл за победа. Победата предполага наличието на борба, тя от своя страна - наличието на агресия. А в агресията не може да има справедливост. Абсолютната справедливост към другия е непостижима, освен ако човек не пренебрегне, поне частично, самия себе си. Да приеме, че тайната към постигането на щастие е много, много простишка и в нея се крие тайната на живота: "Колкото щастие има на този свят, всичкото идва от желанието ми другите да са щастливи. Колкото нещастия има на този свят, всичкото идва от желанието ми аз да съм щастлив..."

Мирослав Иванов

18 г., Гимназия с преподаване на чужди езици "Йоан Екзарх"

ПООЩРЕНИЕ

Когато се опомних, забелязах потискащата болнична атмосфера, системите и някаква писукаща машинка, която премияваше и хвърляше зелени снопове светлина върху мазилката на бялата стена. Изстенах. Всъщност, мислех си че стена, нито звук не излизаше от пресъхналата ми уста. Чак тогава забелязах, че някакви "вендузи" – странна тръба излиза от гърлото ми, а гърдите ми целите бяха налепени", както Джина обичаше да се изразява за онези кабели, използвани за кардиограма. Бях много бос в техниката още повече в медицината. Ясно можех да различа електрошок от спринцовка, примерно. Но това, което блещукаше, не беше нито едно от двете. Беше респиратор.

Винаги съм обичал да говоря. В кръвта ми е, казваше татко. Когато веднъж израхме на нашата си, странна, но пък много интересна игра (той ми подава дума, която е съставена от частици, примерно "колбас" и ми я обяснява като "средство в миналото, на което са се държали оградите и са се завързвали животни + обзалагане), аз все познавах думите и му измислях други, по сложни, и с такива комплицирани обяснения, че просто да не може да си представи коя е тая дума всъщност, той ми каза: "Ти оратор трябва да станеш! "После се засмя, подгръпвайки брадата си, и продължи да ми разказва някаква случка от предишния ден, която не си спомням. В главата ми къртяха само неговите думи, и по-специално "оратор". От този момент нататък знаех, че това искам да бъда. Знаех че нищо и никои не може да ме спре, да ми попречи или дори бегло да ме отклони от мечтата ми.

Започнах да посещавам курсовете на един известен професор. Няма как да не сте го чували - професор Хендрикс. Само прошенването на името му всяваше смут в зала, изпълнена с такива като мен, но и в зала с такива като него. Всички изпитваха едно безкрайно възхищение от неговата особа. Не и аз. Мое то състояние можеше да се обясни единствено с думата "страхопочитание". Той беше бог, на когото се кланях. Славата му беше истина, нещо повече - беше ръководно начало на моя живот. Спомням си, с какъв неописуем интерес попивах всяка негова дума, с каква наслада следях всеки негов жест. Той имаше навика,

като влезе в огромната зала, да закача на стената зад него огромен портрет на Аристотел, когато докосваше с гясната си ръка и удостоверяваше с поклон. И чак тогава се започваше. Започваше се не нещо тривиално, нещо, което трябва да изслушаме (като скучните лекции на мисис Мортимър, примерно), а нещо грандиозно, колосално, безгранично. Думите ни заливаха, ние се къпехме в тях и усещахме силата им не със сетивата, а със сърцето си.

С едно не бях съгласен - с някои неговии сексистки изказвания, които ме караха да потръпвам. Разбира се, те не бяха в състояние да заличат безграничното ми благоговение. Всеки недостатък, маловажен или значим, за мен бе някаква невелика част от излъчването и чара му.

В деня на завършването, когато всички хвърляха радостно шапките си и пееха химна на университета, аз бях някак смачкан. Премазен бях не от мъка по приятелите си, които сигурно нямаше да видя повече, а от това, че се разделям с магията, наречена "Хендрикс". Аз просто не виждах бъдещия си живот без неговите думи. Смисълът за мен отсъстваше. Преломен от това, аз пристъпих към изхода, при условие, че всички вървяха в обратната посока. Тъкмо приближавах огромната порта и ръката ми попипа гръжката, когато една малка, съсухрена ръчица ме хвана за рамото. Инстинктивно я хванах и се извъртях на една страна, както ни бяха учили на курсовете по айкидо. Какво учудване ме обзе, когато видях, че притежателят на ръката е професора. Той ме гледаше, усмихваше ми се и с поглед казваше: "Сега накъде?" "Ами аз, така, не се чувствам добре..." Реших да замажа положението, но той ме прекъсна, поставяйки показалец на устните ми. "Синко, животът е пред теб! Ти имаш силата в себе си. Използвай я. Следвай мечтите си - те ще се сбъднат. Не позволявай никога да презгражда пътя на живота ти. Но запази и човешкото у себе си, защото то е движещата сила на цяла една вселена - вътре и извън теб. И помни, че когато тръгнеш да изкачваш стълбата на успеха, не трябва да бъдеш несправедлив с другите, защото можеш да ги срещнеш навръщане. "После се поклони и тръгна в обратната посока. Аз исках да поговоря още малко с него, но не можех. Той в няколко кратки изречения беше казал всичко, което аз исках сам да си кажа, но не намирах подходящи думи. Трябваше да ги последвам.

Жените никога не съм ги обичал. Винаги съм ги смятал за отегчителни, но пък за мъж в моето положение те бяха незаменима необходимост. Жената трябваше да бъде част от обществения живот. Тя трябва да те придружава на приеми, да е до теб, когато изнасяш важни речи пред избраното общество, да ти ръкопляска и с мълчание или с наивни коментари да подчертава твоеото превъзходство. Ожених се за нея, защото така трябваше. Джени бе добра съпруга, всеотдайна във всяко едно отношение. С държанието си демонстрираше топлота и обич. Жалко за нея. Така и не се научих да я обичам. Просто пропадната между нас гвамата бе твърде голяма. Ако нея я тревожеше лукавия поглед на икономката или новия цвят на косата на готвачката, то мен ме вълнуваха дълбоките екзистенциални проблеми, които битието ни поставя.

Често се разхождах сам. В парка или по улиците, понякога, но много

рядко, с колата. Доставяше ми удоволствие да се откъсна от ежедневните проблеми, от грижите и от отговорността. Да достигнеш себе си за мен бе най-великото състояние, до което човек може да се докосне. А това ставаше рядко, но беше такава стихийна, екзалтираща сила, която не може да намери аналог с нито едно друго състояние.

Този ден бях с колата. Валеше като из ведро и беше тъмно, мрачно, начумерено. Гъсти сиво - черни облаци покриваха небето. Луната беше заличена, звездите - изтрити. Само да излезеш и да запееш в гъжда. Е, в следващия момент настроението ми се скапа - колата отказа изведнъж, без предупреждение. Просто отказа. Сякаш някаква невидима сила беше предопределила това аварийно спиране. Може би беше съдбата. Слязох от колата, дори без да я заключа, и се запътих към светлината, която виждах накрая на улицата. Дрехите ми бяха мокри, обувките "Гучи" - вода. "Утре ще обсъдя с производителя по телевизията гаранцията против гъжда", мислех си, когато видях, че съм там.

Беше стар китайски ресторант с прозрачни витрини, на които бяха написани с червена боя странни символи. А отгоре светеше лумнисцентна табела, върху която голям дракон се готвеше да изяде първата буква от красноречивия надпис "Гуай - Джин - Гон - Чи". "Е, по-добре от нищо" - помислих си и влязох. Беше задимено и картоизгари от монголоиден произход играеха карти, хапвайки от пакети китайска храна. След като се уверих, че е на самообслужване (сякаш очаквах сервитьори!), пристъпих към готвача, който стоеше с гръб към мен и подсоляваше порция ориз. Беше чудновато старче, леко приведено с голяма готварска шапка, която почти покриваше главата му. "Извинете, може ли..." - но не довърших. Бях вцепенен. Старчето, което се обърна, беше моят идол - професорът! Не, не припознал съм се! Невъзможно е! Той обаче ми се усмихна и ме назова по име. Той беше! Разговорът ни беше дълъг и мъчителен за мен. Спомням си го гума по гума, сякаш виждам професора пред себе си да ми приказва. Не бе за вярване, че са го уволнили заради дело, което негово ученичка завежда заради образното сравнение на жените с "фикус". "Държавата срещу Хендрикс" - рече той. "Кой ли ще спечели?!". Взели му всичко - апартамент, кола, дори вилата на името на баща му, защото не можел да покрие глобата от 300 000 долара. Тъжно е как един такъв велик човек, за когото словото е инструмент, арфа, на чийто струни той изпълнява величествени симфонии и опери, сега погубва таланта си в една атмосфера на смрад, цигари и китайска кухня.

Когато излязох, бях някак променен. Изясняваше ми се целия смисъл на мисълта, която той ми цитира. Тя още кънтеше в главата ми, както звуците на речните бързеи кънтят в главата на удавник, очакващ своята гибел. Дъждът беше спрял, но небето все така начумерено ме гледаше, сякаш изпитвайки ориентацията ми в отсъствие на светлина. Ни една звезда не блесна тази нощ.

Газейки из локвите, замислен и разтърсен от случилото се, аз вече не усещах пронизващата хладина във въздуха. Обвиваше ме само студенината на човешката преходност.

Дори не разбрах кога съм пристигнал пред вратата на къщата. Влязох, без

да се събуя, пушейки цигара (две неща, които досега не са се случвали), и знаех, че нещо ме очаква. А то бе там, на масичката, върху телефона. Бележка. Съдържанието беше кратко, но ясно: "Аз те обичах, но ти не можа. Джина." Но тази апатия, която изпитвах, когато се оженихме, сега се повтаряше. Нищо не трепна в душата ми. Аз знаех, че тя ще ме напусне. Въпросът беше кога.

И ако тази апатия към всичко в този свят е така силна, тогава защо сега лежа на болнично легло, на респиратор, поддържащ ме жив, а в картоната до мен пише диагноза на психиатър-медик "опит за самоубийство посредством поглъщане на солна киселина, тежки поражения, силно увредени сливици, гласни струни, хранопровод, трахея, бели дробове" и т. н. ? Добър въпрос, нали? Защо сега не мога да си отворя устата и да промълвя една дума? Оратор без глас - ето ти црония. Разбира се, мога да дръпна с последни сили захранващия кабел на респиратора и да спра изкачването си по стълбата на успеха - моят живот! Така веднъж завинаги ще прекратя това безсмислено изкачване нагоре и слизане надолу. Защото тук, в един такъв момент, всички са равни, всички са еднакви пред лицето на смъртта. И знаете ли? Дори да съм бил несправедлив през живота си, да съм огорчавал или наранявал, лъгал или убивал, в този момент, в тази крайна пределна точка, всичко е без значение, губи смисъл. Защото тези, към които съм бил несправедлив, вече видях по пътя навръщане. А там, закъдето съм се запътил..., е, оттам връщане назад няма.

Димитрина Узунова

18 г., Четвърта езикова гимназия "Фр. Жолио-Кюри"

ПООЩРЕНИЕ

В нашето съвремие все по-често и по-често ставаме свидетели на човешки съдби, подчинени изцяло на една единствена цел, заслепяваща и омаляваща всички останали. Тази цел е успехът.

Тя ръководи хората, може би е по-точно да се каже манипулира, ако те не осъзнаят това навреме и не се възпротивят. Тъжното е, че в повечето случаи успехът променя хората с отрицателен знак. Случва се напълно да се преобразят в други личности, различни от това, което са били до този момент. В този ред на мисли, би могло удачно да оприличим успеха на гъста гора с множество пътеки. Преминавайки през нея, пред човек се открива възможността да опознае своята душевна същност и да се изправи лице в лице с това, което е. Но тази гора, наречена успех, е коварно място. Тя е илюзорна и постоянно изменяща се, истинско изпитание за отсяване на "истински хора". Да достигнеш до успеха е трудно, но да съумееш след това да останеш или да израстнеш до човешка личност, е още по-трудно.

Пътят към успеха е дълъг. Той започва още в най-ранна детска възраст. Съзнателно или не, повечето от нас подчиняват живота си на това да станат успешни. Но аз ще попитам: успели в какво?! За тях успехът сам по себе си е върховно удоволствие, което едва ли не осмисля битието. С оглед на това всеки води своите малки битки по този път. Понякога ги печели и излиза от тях по-достоеен от преди, но се случва и обратното, тоест да си изгуби до-

стойнството. Човек поема към успеха с големи надежди, планове и с дадена ценностна система, отговаряща на тях, но с течение на времето всичко това придобива нови измерения. За съжаление, всичко се изкривява, става гротесково изображение на първоначалното. Например, от добродушни хората стават завистливи и зли, а техните идеали и високи морални ценности травестират до задоволяване на собственото его.

Завъртяни от вихъра на постоянното напрежение, стреса и съревнование, основните характеристики на нашето съвремие, те се деформират. Заслепени от фалшивия блясък на успеха, те губят реална представа за себе си и достойнството си. Това осакатява човешката душа, води до дисхармония със света в двете му екзистенциални сфери - вътрешен и външен. Успехът дава отражение във всичко, още повече, ако човекът, който го е постигнал или върви към него, е слаба, несигурна личност. Той често се лишава от приятели, отдалечава се от семейството и затруднява общуването с останалите. През призмата на успеха човек се вижда самотатъчен и си позволява волности. Така той се превръща в отблъскващ за останалите. Само е склонен да ги критикува и обижда, да потъпква правата им и да се държи с тях, като с по-нискостоящи, като с робини. Хуманната личност умира под ударите на бича на самолюбие, надменността и гордостта. Веднъж изкачил се на "трона" на успеха, псевдочовекът се самозабравя. Мисълта, че този миг от неговия живот ще продължи вечно, пуска на свобода заключените в душата му тъмни сили, "творящи" хаос. Но мислите са измамно нещо, често въвеждат в заблуди. Те строят въздушни кули, от които лесно се пада. Благодарение на тях, той забравя най-важното, есенцията, че нищо в живота не е сигурно и вечно. И така, когато изведнъж обстоятелствата се изменят и "тронът" на успеха се окаже мираж и изчезне, какво ли остава тогава за бедната личност? Нищо?! Напротив! Това падение е най-доброто начало.

Докато до този момент мъката е била гранична и личността се е лутала там някъде между фалша на човешката суета и истинските стойности в живота и дори се е оставила да бъде прелъстена от мнимия блясък на грозното, то сега тя истински ще може да усети и оцени същността на красотата на живота.

Пътят ѝ надолу по стълбата на успеха ще ѝ помогне да открие и утвърди своите приоритети. Сега личността е обречена да стане жертва на своето собствено държание, но от страна на някоя друга клонирана и типизирана от успеха душа, която все още не е достигнала до падението-познание.

Новоформиращата се личност ще изпита върху себе си жестокостта на всички неправди, които доскоро са били неин собствен пътеводител към крайната цел - успеха и способ за постигането ѝ. Арогантността, лицемерието, бездушието и егоизмът, които тя е проявявала към всички и всичко, сега тя изпитва върху себе си в пълна сила.

Страшно е защото... Не! Всъщност не е страшно, а удивително. Удивително е как в такива моменти човечността и добронамереността израстват над всичко отрицателно; как хората, които тази личност доскоро е потъпкала, сега вместо да ѝ отвърнат със същото и да я накажат, ѝ съчувстват, помагат ѝ и я подкрепят.

Да, така се става ЧОВЕК в най-чистия и истински смисъл на тази дума. Само в пет букви е събрана есенцията, целта на земния ни път. Удивително!

След всички тези разсъждения съм убедена в това, че не успехът "прави" човека и го определя като значим, а тъкмо обратното, че човекът би могъл да осмисли и да придобие някаква стойност на успеха си, но условието това да се случи е той поне веднъж да е слизал надолу по стълбата на успеха. Да вървиш надолу по нея е своеобразна инициация, път към същността на живота.

Ивелина Михайлова

17 г., Четвърта езикова гимназия "Фр. Жолио- Кюри"

ПОЩРЕНИЕ

Разбирането за успех на повечето хора е свързано с идеята да притежаваш повече от другите. Материалното измерение на успеха се цени най-много от обществото. Хората вече не се стремят към по-висок пост, за да докажат способностите си в дадена област и така да бъдат полезни, а за да могат да удовлетворят консуматорския си манталитет.

Комерсиализацията на ценностите ни съпътства навсякъде. Сякаш животът ни е една голяма реклама на самия живот. Престижно е да си част от нея, да бъдеш осветяван от обществения интерес. Щом се харесаш на масовата публика с това, което рекламираш - начин на живот, на поведение, на управление, то вече си смятан за успял, тъй като си увеличил паричното си състояние. Затова и останалите започват да имитират отношението на политици, телевизионни водещи и филмови звезди към живота.

Получава се постоянна реклама на един фалшив свят, където са ценени пошлостта и повърхностното поведение.

Но тези, които носят короната на общественото възхищение, не осъзнават, че ще бъдат сменени от други, които ще ѝ се радват, но отново за кратко. Това е последица от стремежа единствено към лустрото на успеха, но не и към него самия. За неговото осъществяване е необходимо да се излезе от реалността на рекламата, водеща само към материалното пренасищане и да се обърне внимание на истинските ценности, поддържащи едно общество. Когато докоснеш с идеята си дълбокото човешко разбиране за смисъл на съществуването и прочетеш в очите уважение, тогава си успял в начинанието си.

За съжаление, този успех, разбран като осъществяване на личните идеи чрез морално и професионално усъвършенстване, се среща все по-рядко. Най-вече елитарните кръгове на истински престижните професии се опитват да провокират общественото съзнание, като разкриват недъзите му. В изкуството и журналистиката все още се пази уважение към човека, който е способен да се развива и да показва индивидуалността си.

Издигнатите социално личности, които се опитват да смажат останалите чрез властта, която притежават, имат опорната представа за успех. Проявите на несправедливост от "силните на деня" ги обрисуват като алчни и неудовлетворени от себе си хора. Техният егоизъм не им позволява да зачитат чуждите права. Те осъзнават, че това, което са постигнали се гради

единствено върху користни цели, затова се опитват да прикрият своята малоценност и комплексираност чрез стъпкване на достойнството на другите.

Но те забравят колко ефимерно може да бъде егоцентричното съществуване в общественото пространство. Хора, оправдаващи се с успеха си за липсата на морал, за неуважението си към правата на гражданите, с които са равнопоставени правно, както и за отказа си да поемат отговорност за постъпките си, падат от крехката стълбица на привидния успех най-лошо.

Да се самозабравиш в добруването си, означава да бъдеш забравен в нещастията си.

Човек, който желае да подчинява, сам става роб на користните си цели - той губи смисъла на съществуването си, както и приятелите си.

Даниела Станкова

19 г., Гимназия с преподаване на чужди езици "Йоан Екзарх"

НОМИНАЦИЯ

В човешката природа е заложен стремежът към самоусъвършенстване и издигане над другите в стълбицата на обществената йерархия. Човекът е ръководен винаги и във всички свои начинания от крайната цел и от собственото си его, готов е да преодолее бариерите, препречващи пътя му напред, за да надвие противниците, които съперничат на неговите постижения. И корените на този неосъзнат стремеж трябва да се търсят по-надълбоко, може би в праисторическите времена, когато най-силният, най-умеещият се е отличавал сред племето, изкачвал се е на челно място в племенния строй и със "зъби и нокти" е елиминирал своите съперници, изглежда показали се по-немошни и безсилни във вечната борба за надмощие. Защото стремежът към успех неотменно се свързва с борбата за пълноценен и стойностен живот, защото без да са налице личностните постижения на всеки по криволичещия житейски път, то тогава се поражда чувството на неудовлетвореност и остава едно празно недоволство и гняв, а може би дори и болка от това, че не си опитал, от това, че не си успял. И както във всяка борба, и в тази за осъществяването на целите се изискват жертви. Защото истински стойностният успех се постига единствено с цената на много, а понякога и на всичко. Независимо дали става въпрос за загуба на време, пари, за лишения от едно или друго естество (забавления, сън, нерви, щастие), успехът винаги изисква жертви. А когато най-неочаквано усетиш прилив на енергия и се почувстваш крайно амбициозен, тогава успехът е всичко и постигането му става дори с цената на това да "смачкаш" другите, да ги "стъпчеш", да ги унизиш, само и само да се добереш до заветната цел. Несправедливост - да, но в името на собственическото човешко его, копнеещо да се налага. Ако силно желаеш нещо, ти го постигаш без подбор на средствата. И нима такъв успех носи наслада? Може би, ако егото ти е по-силно от човешкото в душата ти. Всичко се оправдава със закона за по-силните, заложен още в природните взаимовръзки. По-силният надделява,

оцелява, а по-слабите са обречени на изчезване и естествено по-силният не изпитва угризения на съвестта от този неоспорим факт. Но днес, в ерата на технологичния прогрес и електронните калкулации ние, хората, все повече се отдалечаваме от природата, подлагаме я на експлоатация, караме я да ни се подчини и нейните закони губят актуалност. В нашия технологичен век градим общности, граждански общества, организации, структури, борим се за мир и сме все повече хора, отколкото маймуни. Сега не е валиден въпросът за успех за сметка на другите, сега по-актуален е въпросът за градивния успех, постигнат сред общността, на фона на другите. Спазвайки установените вече от обществото норми и правила, но опирайки се на собствените си възможности, човекът трябва да се стреми и да успява, но без да накърнява достойнството на другите и без да проявява несправедливост спрямо тях. Човекът е еволюирал в изграденото от него общество, където са налице и друг тип взаимоотношения, не само на конкуренция, както в пещерната епоха, но и на лоялност, либерализъм и взаимно целенасочено разбирателство. Нужна е солидарност и толерантност. Един човек на фона на глобалното е песъчинка, той не ще събори стена, но една тълпа е веча камък, който може да започне вече бавно да дълбае гипса в стената. Тук не изключвам идеята за индивидуалното право и личния успех, а по-скоро я допълвам с приобщаването на индивида за по-висок шанс на успеваемост на собствената му устременост. В съвременното общество успехът на даден индивид се крепи именно на базата на самото общество. Защо всъщност е така? Колкото и стремглаво да се хвърлиш напред, не се знае дали ще пробиеш стената, може чрез отивания тласък тя да те изхвърли назад. Колкото и да рискуваш, да се надяваш и да вярваш в собствените си възможности, не съществува никаква гаранция, че ще постигнеш желания успех. Може съвсем неочаквано плоскостта под краката ти да се пропука, да се строши на две и да пропаднеш в бездната на собствения си неуспех и отчаяние. И тогава ще си принуден да се изправиш срещу собствените си минали кошмари. Ще се луташ сред отминалата си приобщаност, сред отминалите си грешки и неправилни стъпки. А там, някъде по пътя назад, ще те чакат тези, които си премазал, които си изблъскал със зъби и нокти. Нима ще ти помогнат, ще ти подадат ръка или ще те измъкнат от бездната? Не, по-вероятно е да те натиснат още по-надълбоко и по-навътре в черната дупка. Проявената несправедливост те кара да страдаш под тежестта на собствените грешки. По пътя надолу по йерархичната стълбичка, може би загубил вяра в собствените си възможности, ти ставаш изцяло зависим от тълпата, от така наречените "други". Но за тях ти вече си неуспял, неудачник, и пътят ти за връщане нагоре към светлината и успеха ще бъде вече по-труден, защото другите са изградили по него множество бариери и стени, които тепърва ще трябва да разрушаваш. Обществото не обича неудачниците, особено тези, които то винаги е презирало. Те те заклемяват и изолират, не ти даряват нито съществуване, нито подкрепа. Затова е изключително важно от рано да съградиш подobaващо мнение у околните

за собствената си личност, да съумееш да откриеш потайните пътечки и да откриеш своето място сред обществената йерархия, защото ако си настроен с положителна нагласа към обществото, то рано или късно ще откликне на твоеото отношение и рано или късно ще те подхлъзне, още повече че никога не можеш да знаеш какво всъщност те очаква в бъдеще. Защото съществува нещо по-силно от хората, нещо, което стои над тях и предопределя по някакъв начин жизнения им път. Не че наистина вярвам в съдбата, но, според мен съществува някакъв разум или сила, която определя, че нещо трябва да е така и то става, без да можеш да го промениш. Разбира се, човекът притежава възможността да моделира до известна степен съдбата си, но понякога моментите се случват просто така, без обяснима причина. Ето защо поемайки по пътя нагоре, трябва винаги да съществува за нас едно "ако" от другата страна на вината. Едно чувство на несигурност трябва да те съпътства, за да можеш целенасочено да се стремиш напред, но и да предпоставаш възможните пропаганди. Това не означава, че трябва да се примирим с теориите на Шопенхауер, че човек е най-щастлив тогава, когато се задоволява с това, което притежава, без да се измъчва в измамни стремления и полети към цели, които са напълно неосъществими. Просто трябва да гледаме трезво на нещата и да преценяваме реално шансовете си за успех. Успехът е висше благо, но и неуспехът много често е реална вероятност. Ако по пътя напред се съобразяваш със стремленията и личността на тези, които те заобикалят, ти имаш по-големи шансове да успееш, може би не веднага, но в дългосрочен план - непременно. Много често тълпите са реална предпоставка за успеха или неуспеха на дадена личност; те издигат водачи, коронясват владетели, свалят крале от власт, дават власт на друго. Без подкрепата на обществото в нашето време, успехът е още по-немислим. Може първия път да се провалиш, но ако си бил справедлив с другите в миналото, те ще ти дарят подкрепата и следващия път може би щастието ще ти се усмилне най-неочаквано. Съвременното общество изгражда базиса на всяко ново начинание. Без солидна основа, на която да се подпре, стълбата на успеха може да се прекатури.

Животът ни е низ от "величия и падения" и единствено от нас зависи дали ще се изправим и ще продължим напред. А къде стоят другите в тази теза, ще попита някой. "Другите" са фактор, който оказва влияние върху нашия житейски път единствено и само под въздействие на собствените си постъпки и отношение спрямо тях. Ако си проявявал несправедливост, реакцията е ответна, моментална и унищожителна. Ако нагласата ти е била позитивна спрямо другите, ти имаш шанс да получиш подкрепата, въпреки моментното падение. Вероятно ще прозвучи като антитеза на досегашното изложение, но животът ни е в нашите ръце и успехът ни зависи единствено от личностните ни възможности и от способността ни да се адаптираме и да бъдем адекватни спрямо ситуацията и другите около нас. Не ни остава нищо друго, освен да се изкачваме по стълбата на успеха, да се опитваме да достигнем върха, като се доверяваме и уповаваме както на

себе си, така и на другите около нас, и никога да не забравяме, че горният край на стълбата е далеч, обгърнат в мъгла, и никога не може да знаем какъв ще бъде изходът, никога не можем да бъдем сигурни дали стълбата няма да се заклати и да прекърши най-неочаквано искреното ни, непреодолимо стремление.

Мария Попстефанова

19 г., Гимназия с преподаване на чужди езици "Йоан Екзарх"

НОМИНАЦИЯ

Когато човек се бори, за да постигне нещо, той е принуден да разчиства всички препятствия по пътя си. Но дали целта му може да оправдае средствата за нейното постигане? Да бъдеш справедлив винаги, само по себе си, е добродетел, но какво означава това всъщност? Границите на справедливостта не стигат ли винаги до собствените интереси и принципи? Животът е борба, а по време на борба, значението на добродетелите се изменя. След като човек е изгубил страха си от Бога, справедливостта е излишна, в чистия си вид, тя не се възвръща, т. е. тя е нетрадиционна.

Целта не би трябвало да оправдава средствата, човек трябва да е морален, да не бъде егоист, да уважава всеки по пътя си, да бъде справедлив. Но какво очаква той, срещайки тези хора "навръщане"? Защо се пази и внимава с тях - основно заради егоизма си. "Не прави на другите това, което не искаш да правят на теб" е заповед, която на пръв поглед изглежда хуманистична, симболизира равнопоставеността и добротата между хората. Но не е ли тя всъщност егоистична? Егоистични са очакванията - ако не правя зло и на мен няма да сторят зло. Човек трябва да бъде справедлив, изкачвайки стълбицата на успеха, но неговата справедливост, в този случай, е лъжлива, тя е човешка, каквато е и егоизмът, не е чиста - Божия. Тя е съобразена с целите, интересите и принципите му. Той очаква "навръщане" другите да са справедливи с него и то по начина, по който той разбира "справедливостта". Е, тогава изглежда сякаш превръзката на очите на Темиде се е отвързала - справедливостта е преценена и пресметната с оглед на бъдещето. Мисля, че бихме могли да заменим думата справедливост с по-подходяща. Когато става дума за конкуренция, тя изгубва това прекрасно утопично значение - превръща се в думата "игра", която в никакъв случай не носи негативно значение. Животът е театър, а ние сме актьорите в него, е казал Шекспир. Затова човек може да бъде спокоен само, когато е бил справедлив към другия, когото среща "навръщане". Защото той ще бъде отново справедлив към него, единствено и само, ако му е угодно.

В тези думи личи недоверие към хората, с което не бива да се преувеличава. Но заслужава ли си риска? Да загадеш къде ще случиш на "добрия" и къде на "лошия герой"? Справедливостта е Божия норма, а стремежът към успех не е. Единствено страхопочитанието към Бог и Страхния съд е в състояние да прекърши човешките слабости като успех, власт и прекомерен егоизъм. Вярата обаче я няма. В борбата за успех Божиите добродетели се ползват като думи, но в малка степен с истинските им значения.

Когато тръгваш да изкачваш стълбицата на успеха не забравяй, че от нея няма връщане назад, и че на дължина е висока, но на ширина е тясна. И да се молим да ти сторят път - няма място - един от двамата разминаващи се ще падне! Това не е несправедливост, а физика - в нея мерна еденица за справедливо и несправедливо няма. Такава единица има само в човешкото съзнание, то е за всеки различно и непредсказуемо. Животът е жесток, няма място за "самарянска" справедливост - звучи некрасиво, но не и грозно.

"Борбата е безмилостно жестока..."

Н. Ванцаров

Зорница Костова

18 г., Национална гимназия по хуманитарни науки и изкуства

"Константин Преславски"

НОМИНАЦИЯ

Тръгнах по пътя отдавна. Вървях по равнини, изкачвах стъпка по стъпка, връщах се обратно и после отново продължавах напред. Търсех себе си и това, към което се стремя. Разбрах, че искам да бъда щастлива и щастие то олицетворяваше успеха за мен. Нима само за мен бе така?

Аз съм една малка частица от цялата тази система. Всички бяха като мен - всички искаха да бъдат щастливи. Щастие то, обаче, се беше превърнало в една щампа, в една рамка. Ти ще бъдеш щастлив, ако:

- а) получаваш добри оценки в училище;
- б) си материално отлично осигурен;
- в) имаш приятели - хора, на които можеш да разчиташ в трудни моменти на безпаричие (и това се случва) и незнание на урока (това още повече);
- г) освен това желателно е да си здрав;
- д) и т. н.

Ето това означава наистина да изкачваш стълбата на успеха. Единственото, което си позволяваш е илюзията, че тази действителност ти харесва и успокоението, че и другите мислят така. Представяш ли си, всички си мислят едно и също за другите?

Изборът е твой.

Човекът е обществено животно. В пиесата "Marat/Sade" един герой крещи, че е сбъркано животно. Може би и в двете твърдения има голяма доза истина, което ме навежда на мисълта, че каквото и животно да е, то със сигурност другите около него играят важна роля във формирането на отношението му към себе си и системата живот. Не можеш да се опознаеш без себе си, но можеш да го направиш през другите. Отношението ти към тях е едно голямо огледало. Понякога се страхувам да го погледна, защото

то там виждам мислите, гумите и действията, които съм насочила чрез тях към себе си. Защо да бъда несправедлива към себе си? Не е ли по-лесно да съдя другите?!

Разбира се, това е борба, в която всеки се бори да изкачи първи стълбата! Бориш се за оценки, за одобрение, за конкурси, за работа, за заплащане... Не ти ли писна? Изборът е твой.

На другите не можеш да повлияеш, но себе си променяш, нали? Защо тогава да не се опитаме заедно да разберкаме тази каша и да получим нещо, от което ще се почувстваме по-добре. Това няма да бъде революция или лозунг, целящ да промени с един замах или зашеметяващ удар този див, див свят. Това ще бъде една лека промяна - нещо като свеж полъх в суха лятна нощ. Промяна на гледната точка, промяна на ъгъла. Промяна в теб, която другите едва ли ще забележат, но пък това едва ли ще има значение, защото най-важното е онова, което става вътре в теб. Когато всичко там е наред, повярвай ми, всичко навън ще е наред. Не съм аз непоправимият оптимист с розови или лилави очила, мислещ, че светът наистина е чудесен и ще се оправи. Сигурно ме бъркат, защото напротив, според мен, системата остава все още такава, успехът, другите и историята със стълбата - също.

Това, което ще се промени си ти. И най-важното е, че тази промяна няма да ти позволи да бъдеш повече несправедлив с другите, защото няма да бъдеш такъв повече и със себе си. Нашата малка тайна ще бъде, че когато следващия път се връщаме обратно от стълбата на успеха, няма да страдаме от това, защото ще знаем, че всеки опит е победа и че един ден отново ще тръгнем да се изкачваме по нея. Очите ни ще се усмихват на другите, а сърцата ни ще се къпят в щастие и удоволствие от моето слизане надолу. What a wonderful world! Изборът е твой.

Магдалена Георгиева

17 г., Гимназия с преподаване на чужди езици "Йоан Екзарх"

НОМИНАЦИЯ

Мога да летя. Мога всяка сутрин да отворям очи, събудена от сладките мелодии на моите мечти и да се извися високо в небесната шир на сребристите си крила. Вярвам, че ще успея - да достигна всичко красиво и бленувано, да осъществя цветните си стремежи и да остана човек!

Изпълнена съм с толкова опияняващи копнежи и искрени желания и под крехкото си тяло усещам почти безкрайната им сила. На гали тази сила може да е също толкова унищожителна, колкото и прекрасна? Може би в един момент ще загубя истинската представа за нещата и ще потъпча всичко, в което съм вярвала... Тази мисъл предизвиква тиха болка, звучи толкова реална. Та не е ли така? Потъваме в стремежа си да се превърнем в нещо повече, да постигнем сякаш съвършенството и изведнъж осъзнаваме, че до нас не достига и лъч светлина. Само тъмнина...И тишина. Останали

сме сами - да, защото сме пренебрегнали любимите хора, отказали сме се от толкова невероятни мигове, заплетени в омагьосващата сила на една илюзия. Именно илюзия - която се превръща в смисъл на цялото ти съществуване и пропива своя аромат във всяка една твоя мисъл. Не трябва да забравяме, че сме хора - създадени да създаваме, да обичаме и да си помагаме. Защото "най-труден е пътят, по който се става човек". Когато си поставиш цел в живота, тя се превръща в твоя радост и надежда, твой сноп светлина, но е трудно да я поддържаш светеща, ако забравиш защо си я поставил. Спомни си - защо реши да учиш право - заради парите ли? Защо искаше да пееш - заради славата? Защо желаше да бъдеш писател, учител или дизайнер? Аз знам отговора - заради чистите и невинни блянове, заради всички онези нощи, когато не си можел да заспиш, а си се потапял в необятното море на своята фантазия.

Това е тъй красиво! "Проблемите на света не могат да бъдат решени от скептици или циници, чиито хоризонти са ограничени от очевидните реалности. Нужни са ни хора, способни да мечтаят за неща, които никога не е виждал." - Дж. Ф. Кенеди е казал това преди години, но смятам, че тази реплика важи за всяко едно време и поколение.

Ах, колко блещукащи звезди се крият в човешката душа! Те са способни да осветят пътя ти към всичко свято, ако им се довериш, протегнеш ръка към неизвестното и поемеш по Млечния път в търсене на себе си. Трудно е - да останеш верен на ценностите си, на тихите си копнежи, когато си заобиколен от толкова много нови възможности. Сякаш си проправяш пътечки до най-обикновен морски камък, но докато достигнеш до него, по пътя си виждаш диаманти и смарагди, изкушаващи те непрестанно. Дали ще успееш? Това зависи само от теб. Дали в името на една илюзия, една бездушна цел, ще проявиш несправедливост и жестокост към хората, към всички онези, които носят твоята душа и идеали. Наистина е тъжно и като че ли абсурдно. Защото в един момент ще пожънеш невероятен успех, ще осъществиш поставената цел, но въпреки това съществуването ти ще е изпълнено с празнота. Прокараш пръсти в косата, затворил уморените очи, в ума ти ще нахлуват едни след други объркващите мисли и въпроси. Струвало ли си е? Толкова болка, толкова наскърбени хора и проронени сълзи - и за какво? Като че ли е мираж! Толкова ясно си го виждал, така истински, но в един момент осъзнаваш измамността му и виждаш безличната усмивка на преходното. Но вече си сам...Падайки от този пиедестал, от стълбицата, на която сам си се изкачил, пред теб са същите тези, от които си се отказал, които си потъпкал и забравил. Тези, които са били блуждаещи сенки в незначителното минало, са единственото възможно спасение за сивото бъдеще. И с поглед, в който преливат и скръб, и съжаление, ти ги умоляваш да ти помогнат, да ти покажат вярната посока, да не те оставят отново сам. Но не! Не! Те са вече други. В тях също са вплетени твоята безнадеждна илюзия, велики амбиции за огромен успех.

ДВЕТЕ ЛИЦА НА УСПЕХА

Дискусия в средношколски клуб "Философия",
22 април 2004 г.

Яна Александрова: Човек не би трябвало, изкачвайки се по стълбата на успеха, да мисли вече за слизането си надолу и дали някой няма да го хване и да каже: Абе, ти като се изкачаваше, беше несправедлив с мен, я да те видим сега. Не е задължително да трябва да слезаш надолу, за да са ти необходими тези, които са под теб. Това бях го написала и в есето си – за да има някой на върха, трябва да има и някой отдолу. Тъй че справедливостта е необходима по принцип, а не защото трябва да се връщаме отнякъде.

Мирослав Иванов: Човешкият живот е една жертва. За да вървим нагоре, трябва да пожертваме нещо. Темата на конкурса ми напомни "Приказка за стълбата" от Христо Смирненски. Човек трябва да се лиши от нещо – дали това ще е някаква негова морална ценност или традиция, или собствено убеждение. Той трябва да го пренебрегне, за да продължи напред. Защото изкачването е свързано със злоупотреби и измами, с някакъв вид нарушаване на човешките права. Беше ми направило впечатление едно изказване на Рокфелер, доскоро най-богатия човек на света. Когато го попитали кой въпрос не желае да му зададат журналистите, той отговорил: как съм изкарал първия милион. Винаги успехът е свързан поне с малко измама.

Яна Александрова: Това, което не ми допадна във формулирането на конкурсната тема, беше думичката "справедливост". Справедливостта обаче може да бъде и нещо много сурово. През различните времена от различните хора тя е била разбрана по различен начин. Някой може да сметне за справедливо когато откраднеш нещо, да ти отсече ръката.

Мирослав Иванов: Налага се да изкачваме една и съща стълба. Тя може да е праволинейна и да не е свързана с някакво ескалиране, издигане в обществото и т. н. Дори и едно решение да вземем в живота си, то е изкачване по своеобразна стълба.

Александър Иванов: Това ми напомня за една игра, която се казва "Спечелете най-много точки". Няма да разказвам подробности за играта, но тя наподобява ситуацията сега. За да спечели най-много точки, човек трябва да се идентифицира или с всички, или със себе си, т. е. успехът може да се разглежда поне в две посоки – успех за себе си и успех за всички. Стълбата означава да се отличаваши от другите и следователно успехът да е за теб. Другите трябва да са в казана, за да си ти отгоре. Успехът спрямо другите вероятно е нещо като усещането за любов. В този разговор ние също си градим стълбичка – всеки излиза пред всички, говори, изказва някаква идея – Яна някак въодушевена, Миро по така и всеки си има собствен стил, аз също се включавам от време на време. Може би успехът е някакво съжителство между тези две неща – собствената стълбичка и някаква взаимност. Ако успеем да накараме всеки

от нас да каже по нещо, може би това ще е успех за тази дискусия. Кое ще е успех за тази дискусия? Кое е онова, което в момента ни прави група?

Мария Попстефанова: Има една тактика, която също води до успех. Това е внимателно да изслушваш другите и да успяваш да правиш някакво оценъчно заключение. Нас много ни вълнува тази тема, но ние стоим и слушаме, за да постигнем успех. Лично аз се опитвам тези две лица на успеха да си ги изясня в главата.

Владимир Стойков: Имам два въпроса – кой човек е успял и за какво се борят всички, каква е целта?

Мирослав Иванов: Човек успява точно в три неща в живота си – да се роди, да се развие и да умре.

Александър Иванов: Между раждането и смъртта ние сме тук, за да свършим нещо. Може би носим някакъв смисъл и го защитаваме през цялото време между раждането и смъртта. Ако успеем да го защитим, тогава си умираме доволни, ако не успеем – предполагам, че отново се връщаме и се опитваме да оправдаем причината, поради която сме дошли. Така че всеки път, когато дойдем тук на Земята, имаме различен успех.

Веселин Рагев: Понякога езикът се появява там, където са изчерпани всички други възможности. Всъщност за кой успех говорим, за този на Рокфелер или за този на Махатма Ганди?

Милена Костадинова: Успехът е общо понятие. Мисля, че е невъзможно човек отстрани да определя успеха на някой друг. Всеки сам трябва да прецени дали и доколко е успял.

Лили Радоева: За мен успехът е начин за реализация в живота. Той може да бъде нещо съвсем дребничко, но да ни накара в един момент да се почувстваме щастливи.

Димитрина Узунова: Моят успех ще бъде да постигна хармония със себе си, да разбера себе си, да разбера какво искам, какво очаквам, какво бих желала да споделя от себе си с другите и по този начин да изживея дните си като пълноценен човек, аз самата да се разбера като такъв. Искам да споделя любовта, с която съм изпълнена. Общочовешки ценности, които си заслужава да бъдат споделяни.

Мария Попстефанова: Успехът е онова, което ти си поставяш за цел всеки ден и го постигаш. Човек трябва да започне от малките успехи, иначе наистина хармонията се губи. Защо говорим от позицията на вече изживян живот, след 50 години? Успехът може да започне да губи своя смисъл постепенно. Добре е да знаеш, че това, което правиш, винаги за теб ще има смисъл. Моят успех е да знам, че всеки ден живея пълноценно.

Александър Иванов: Аз имам такива дни и периоди от време, в които се питам, ако днес умра, дали ще се чувствам спечелил. И всъщност, мислейки в тази посока, успех за мен ще бъде да мога да приема смъртта във всеки миг. Ако тя сега ме достигне, да имам усещането, че съм свършил работа.

Яна Александрова: Смъртта е просто нещо, тя не може да бъде характеризирана като добро или лошо, а успехът е в категория "добро".

Мирослав Иванов: Успехът в смъртта няма да бъде самият факт, че ще умреш, а това да овладееш смъртта.

Цветелина Манова: Дали успехът може да съществува реално, след като има две лица? Нищо, което може да се раздели на две не е свършено. Успехът за мен и успехът за другите предполага, че ако аз успея, някой друг няма да успее, ако аз победя, някой друг ще падне победен. Затова много ми харесва темата – отидох да напиша това есе с желанието да победя. А когато излязох от залата на конкурса, бях толкова доволна, че все едно бях вече победила.

Даниела Станкова: Успехът е да се стремиш към нещо с цената на всичко. Много хора искат да постигнат успех, независимо от другите, с много измами.

Яна Александрова: Трябва ли наистина някой да не успее, за да успееш ти. аз лично никак не обичам състезанията, въпреки че съм тук, но си мисля, че едва ли има чак толкова голямо значение дали си спечелил първа, втора или трета награда. аз искам да съм успяла, без другите да са неуспели. Да не ми се налага да въздържам способностите си, за да не нараня някой друг. аз ще дам всичко от себе си. Ако още десет човека имат същите способности като моите и се справят също толкова добре – прекрасно! Затова съм написала, че ако всеки стигне върха на собствената си стълба, това ще бъде началото на успеха.

Мирослав Иванов: Това май е стълба, която непрекъснато се удължава. Катериш, катериш, тя се удължава, после пак катериш и не знаеш докъде ще стигнеш.

Александър Иванов: Това прилича на мита за Вавилонската кула. Истинският проблем е този за комуникацията.

Яна Александрова: Успехът на един човек е и успех за човечеството.

Мария Попстефанова: Лошото за нашето поколение, че няма точно изяснени правила за постигане на успеха. Имаме хиляди примери за хора, които изцяло консуматорски използват целия си живот – с много пари, на върха на властта и т. н.

Яна Александрова: Не е възможно да има твърди критерии за успех.

Милена Костадинова: Когато дойдох тук, бях с нагласата, че ще съм по-сдържана, защото обикновено съм много черногледа. Ето, това, което чувам, отново ми се струва нереално. Вие казвате – аз ще постигна успех, но заедно с мен ще постигнат успех и останалите. Ти попречваш на другите, без да искаш. Кандидатстват двама за едно работно място и вземат единия. И двамата са учили, трудили са се. Говорим си едни идеалистични неща. Сега говорим така, защото все още родителите ни ни издържат. След време няма да е така и всеки ден ще е въпрос на баланс – стомахът ми да е пълен и умът ми също. Понякога се налагат компромиси. Има неща, които ти попречват и ти трябва да се примириш с положението си. Не мисля, че да постигнеш нещо на всяка цена е най-важното. Ако ще постигаме нещо на всяка цена, ние губим щастието, а следователно губим и себе си.

Александър Иванов: Току-що един реалист уби един идеалист.

Цветелина Манова: Щастието не се изразява в това, което преди ти се е случвало, а в това, което сега ти се случва. Макар че щастието не се изпитва, то се помни. Когато усетите липсата не нещо отминало и хубаво, то става по-скъпо и осъзнавате по-късно щастието, което сте имали. Звучи малко песимистично.

Милена Костадинова: Аз ще кажа нещо още по-песимистично: когато осъзнаеш, че си изгубил нещо ценно, как се чувстваш? Ще ти кажа: зле. Тогава има ли смисъл? Щастието е онова, което изпитваш в момента.

Яна Александрова: Всичко е в двойките – не е вярно, че в България успяват само тарикатите, успяват и добри и справедливи хора. Щастливият човек е наполовина аутсайдер, наполовина част от общност. Не може също да се каже и това, че понеже един политик е корумпиран, всички политици са корумпирани. Аз не виждам проблем, за мен светът е едно прекрасно място.

Владимир Стойков: Мен ме гразни това, че у нас нещата са създадени така, че ако не се бориш с лакти, дори да си умен и способен, не можеш да успееш.

Милена Костадинова: Аз смятам, че трудно ще постигна успех в България, защото имам много силна съвест. България е като едно болно тяло. Почти навсякъде човек вижда недъзи, а и те са много големи. И с течение на времето, те не се оправят. Системата не функционира както трябва. А нашият живот е твърде кратък. Бих потърсила реализация там, където има правила. Тук нещата са страшно несигурни: завършваш висше образование и дори да си намериш работа, не си представяш ясни перспективи, какво ще се случи с теб, колко време ще се задържиш. Тази несигурност за един млад човек е фатална. Рискът е твърде голям да се стои тук, в България.

Александър Иванов: По-рано попитах какво ще е успех за тази дискусия? Ние не се стремяхме към едно мнение, всеки гледаше от своята страна. Затова всички успяхме.

SUMMARIES

Lily Radoeva

Age: 15, School: The First Language School

FIRST PRIZE

Every day I walk down the same street. I meet the same people with the same faces. Every day of my life. That is why I can firmly say that this street and these people are my life. I am fifteen years old and I have thousands of dreams, ideas and opportunities ahead of me. I want to succeed, to be happy. I have thousands of questions, options and ways. And the same street, the same people. I live in a world where each person fights with all his or her power even for the least thing every day. Otherwise they have no chance. I am ready to fight. Or, at least, I think so...

I have always been told that in order to achieve something, you have to be an unscrupulous liar and deceiver, in a word, a criminal. You have to be kind and good to people as long as they are useful to you, and then: "It's over. I don't know you any more!" Probably this is the indisputable way to achieve success, but it is also the indisputable way to empty this success of meaning. "

I do not know whether in ten years I will have forgotten these words of mine, but I do hope I won't. I do hope I will not be absorbed by the unfulfilled ambitions of another generation to such an extent as to forget who I am, where I am heading and where I have come from. I do hope I will still recall that street and those people. And they will still nod at me amiably when they meet me... Probably I want too much...?

Yana Alexandrova

Age: 17, School: Natural Science and Mathematics School

"Academician Metodi Popov"

SECOND PRIZE

All people from all over the world, from all races, religions and ages, regardless of their sexuality and state of health, have the right to be happy. This right is the sole thing that really unites the entire humankind. Otherwise people are not equal. Some are braver, more intelligent or more beautiful than others are. Therefore, it is useless to pretend it is not like this. That is how Nature has ruled and thus it should be. If we were all equally intelligent, not only this planet, but also the entire galaxy would not be enough for us. Leaders need additional space. They take this space from the ordinary people who do not need it. For life to exist, there must be balance, and there could not be balance if we all stood on one side of the scales.

No, we are not equal, but we are equally important. Together we maintain the balance both in the world and in our own inner universe.

No one is useless. Success and the leading part in the theatre of life are destined to everyone. Even those who often err, even fools, even criminals deserve justice and consideration from those who stand above them.

Is this possible? I do not know. But I myself am sure that I have to try. Try to be fair regardless of the price. Because it is the aspiration to justice that makes us human.

Silvia Peteva

Age: 19, School: High School for Teaching Foreign Languages "Yoan Exarch"

SECOND PRIZE

My friend, life by itself, as a simple rule, is "fight" and is defined by its many levels and a hierarchical arrangement of all living creatures. It, made of goals and ideas which we, people, chase, turns into a treacherous challenge for our personality. Our aspiration to success treads a path of flowers and thorns; it is full of obstacles, encounters with other 'travellers', clashes of interests. But we, rushing at the ladder of power, wealth, glory, unlimited opportunities, sometimes fall into self-oblivion, unconsciousness. When walking upward, you see your aim – the peak, beautiful, craved, yearned; you know it is there, and if you do your best, you will reach it. Your life is meaningful because there is something to fight for. Here arises the question: whether you will be a knight, that is, a warrior with dignity and honour, or a plain fool, dressed up as a knight? This is the moral choice each one should make before climbing the first step. You should never forget that you might meet the same person on your way more than once.

Tsvetelina Manova

Age: 19, School: Fourth Language School "F. J. Curie"

THIRD PRIZE

If I want to take a seat on the bus, someone else has to stand up. If I am to smile, inevitably someone else is to cry... So, what's the point of taking a seat? And what's the use of my smiling?

It is sad to be happy because this makes you blind for the unhappiness of others. Blinded by one's egocentric desire for individual victory, the personality often fails to notice that he or she approaches other people's personalities in an inhuman or aggressive way. The gullible, the compliant, the non-aggressive are suppressed by the rest – the rude, the belligerent, the merciless. We justify ourselves by the law of natural selection which rules victory of the strong over the weak. But what weakness is there in goodness, what power in aggression? Isn't our very ability to love our fellow creatures, to help and forgive them, the thing that turns us into spiritual beings rather than savage, conceited, lustful flesh?

The absolute justice to the others is unattainable. It could be attainable if one ignored, at least partially, one's own self. If one accepted that the key to acquiring happiness is very, very simple, and it contains the secret of life: "All happiness in this world comes from my desire for the others to be happy. All the unhappiness in this world comes from my desire to be happy myself..."

Miroslav Ivanov

Age: 18, School: High School for Teaching Foreign Languages "Yoan Exarch"

ENCOURAGEMENT

It was an old Chinese restaurant with transparent shop windows with painted red strange symbols. A luminous sign was glowing above it, showing a huge dragon, ready to eat the first letter of the eloquent inscription: "Twai - Jin - Gon - Chi". "Well,

this is better than nothing, " I said to myself and then entered. It was stuffy inside. Mongoloid men were playing cards, taking bites out of cartons of Chinese food. I stepped towards the cook, who was putting salt on some dish of rice. He was a queer old man, stooping a bit, with a large cook's hat on, which almost covered his head.

"Excuse me, could... " but I did not finish my sentence. I was stunned. The old man who turned round was my idol, the Professor. No, it couldn't be! I was wrong! It was impossible! But he smiled and called me by my name. It was him! Our conversation was long and torturing for me. I remember each word of it as if he is still here in front of me, talking. I could not believe that he was dismissed because of a lawsuit that a girl started against him because he had figuratively compared women to "India-rubber plant". "The people against Hendrix, " he said. "Who will win?!" They deprived him of everything he had – his apartment, his car, even his villa which belonged to his father, because he was not able to pay the fine of \$300 000. It is so sad when a great person like him, who uses the word as an instrument, a harp to perform grand symphonies and operas, is now wasting his talent in an atmosphere of filth, cigarettes and Chinese food.

When I went out, I was somehow changed. Wading through the puddles, pensive and shaken by what had happened to him, I did not feel the piercing cold of the air around. I could only feel the cold shroud of human transience.

Dimitrina Uzunova

Age: 18, School: Fourth Language School "F. J. Curie"

ENCOURAGEMENT

The road to success is long. It starts early in one's childhood. Consciously or unconsciously, most of us subject their lives to being successful. But I ask myself, successful in what? From good-natured, people turn into envious and evil creatures, their ideals and moral values mutate into a satisfaction of their own ego.

The road down the ladder of success will help the personality to find out and determine his or her priorities. Now the personality is doomed to be a victim of its own behaviour, but this time it is the behaviour of another soul, cloned and typified by success, which has yet not reached the decline - knowledge.

I firmly believe that it is not success that "makes" the person or renders him or her important. No. On the contrary, it is the person who can give value to his or her success. The condition for this to happen is to go down the ladder of success at least once. Going down that ladder is an initiation, a path to the meaning of life.

Ivelina Mihailova

Age: 17, School: Fourth Language School "F. J. Curie"

ENCOURAGEMENT

The commercialization of our values is everywhere - as if life is a big advertisement of itself. It is prestigious to be part of it, to be in the limelight of public interest. If the public likes you because of what you advertise: lifestyle, behaviour, way of governing, then, you are already regarded as a successful person because you have augmented your financial resources. That is why the rest start copying the attitude

to life demonstrated by politicians, TV presenters and film stars.

However, people forget how ephemeral the egocentric existence in the public space could be. People who justify their lack of morality, their lack of respect for the rights of other people and their refusal to take responsibility for their actions with their own success fall down the little fragile ladder of ostensible success most hurtfully.

Being presumptuous when you are good means being forgotten when you are unhappy.

A person who wants to subject others becomes a slave of his own self-interested motives; he loses the meaning of his existence, as well as his friends.

Daniela Stankova

Age: 19, School: High School for Teaching Foreign Languages "Yoan Exarch"

NOMINATION

One person against the background of the global is a grain of sand, he or she will not be able to pull down a wall, but a mob is already a stone, which can start digging into the plaster of the wall. Thus, I do not disregard the idea of the right of the individual to personal success; I rather complement it with the socialization of the individual for a better chance of successfulness of his or her determination. In modern society the success of each individual is based on the very society he lives in. Not that I believe in destiny, but, in my opinion, there is some kind of intelligence or power which rules that something should be like this, and, it happens regardless of your intentions, so you cannot change it. Of course, one has the possibility to model, to a certain extent, his destiny, but sometimes things merely happen, without any explainable reason. That is why when starting walking upwards, there should always be one "if" for us on the other side of guilt. One feeling of insecurity should accompany us in order to be able to strive ahead, but simultaneously predict the possible failures. Should we then agree with Schopenhauer's theories that people are the happiest when they are content with what they have, without torturing themselves with elusive aspirations and flights to goals that are unattainable?

Maria Popstefanova

Age: 19, High School for Teaching Foreign Languages "Yoan Exarch"

NOMINATION

But what does one expect when meeting those people "on the way back"? Why is he careful with them – basically because of his egoism. His justice in this case is fake, it is human justice just like his egoism, it is not pure, it is not God's justice. It conforms to his aims, interests and principles. He expects others to be just to him "on the way back" in the manner he understands "justice". Well, then, it seems blindfolded Themis is not blindfolded any more – justice is evaluated and assessed with view to the future. I think we could replace the word "justice" with a more suitable one.

In these words, there lurks distrust to people, which should not be exaggerated. Is it worth the risk? To guess where you will meet the "good guy" and where "the bad

one"? It is only awe to God and Doomsday that can overcome human weaknesses such as success, power, and excessive egoism. However, faith is not there. In the struggle for success God's virtues are used as words, but not as real meanings.

Zornitsa Kostova

Age: 18, School: National High School of Liberal Arts "Konstantin Preslavski",

NOMINATION

I am only a little particle of this system. All were like me, all wanted to be happy. Happiness, however, turned into a tag, a framework. You will be happy if you a) have good marks at school; b) are materially well-provided; c) have friends – people you can trust at difficult moments of money problems (even this happens) or not knowing one's lesson (this even more); d) are preferably in good health; e) and so on.

This is really climbing up the ladder of success. The only thing you can afford is the illusion that you like this reality and the comfort that others think in the same way. Can you imagine – all think the same about the rest? It is your choice!

Man is a social animal. In the play "Marat/Sade" one character shouts that he is an abnormal animal. Maybe, both statements contain some truth, which leads me to the conclusion that whatever animal he is, the others play an important part in his forming an idea of himself and the system of life. However, you cannot know yourself without your self.

Magdalena Georgieva

Age: 17, School: High School for Teaching Foreign Languages "Yoan Exarch"

NOMINATION

I am full of so exhilarating yearnings and honest desires that I can feel all their infinite power under my fragile body. I do not think this power could be as destructive as it is splendid. Probably, at some point, I will get out of touch with reality and tread on everything I have believed in... This thought causes suppressed pain and sounds so real.

J. F. Kennedy said that the problems of the world could not be solved by skeptics and cynics whose horizons were limited by the self-evident reality. We need people who dream of things no one has ever seen. This applies to every age and to every generation. It is difficult to remain faithful to your values, to your quiet yearnings while being surrounded by so many opportunities. Will you, in the name of an illusion, a soulless goal, be unjust and cruel to people, to all those who have your soul and your ideals? It is really sad and as if absurd. At one moment you could have great success, accomplish your ambition but nevertheless your whole being will feel empty.

YOUNG PEOPLE - AUTHORS OF SOCIAL CHANGE

CONTENTS

WHEN YOU START CLIMBING UP THE
LADDER OF SUCCESS, DON'T BE UNJUST
TO OTHER PEOPLE BECAUSE YOU MAY
MEET THEM ON THE WAY BACK

(texts by the nominees and the prize-winners)

Lily Radoeva.....	3
Yana Alexandrova	5
Silvia Peteva	8
Tsvetelina Manova	10
Miroslav Ivanov.....	12
Dimitrina Uzunova.....	15
Ivelina Mihailova	17
Daniela Stankova	20
Maria Popstefanova	23
Zornitsa Kostova	24
Magdalena Georgieva	25

THE TWO FACES OF SUCCESS 27

Discussion in "Philosophy" High School Club

SUMMARIES IN ENGLISH 30

Coordinator **Pavel Pavlov**

Translator **Krasimira Kutina**

Editor **Desislava Nedelcheva**

Cover Design **Stalker Holding**

Photographs **Ernesto Fayon**

Pre-printing and Printing **Slavena**

The cover shows **Dragon** by **Maurits Escher**, 1952, woodcut

City and Culture Foundation, Varna, 2004